

Η αναζήτηση της ισορροπίας και της αλήθειας στη ζωή κατά τον Ελύτη (Βασιλική Ρούσκα, ΜΑ Θεολογίας)

/ [Πεμπτουσία](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://bit.ly/2dn15p5>]

Τη ροπή του ανθρώπου μια προς το καλό, μια προς το κακό επιβεβαιώνει ο ποιητής «Και καλό και κακό γίνεται να 'ναι το απροσδόκητο. Και το πριν μετά σαν γίνει. Ας γίνει.»[39] θυμίζοντας στον αναγνώστη ή ακροατή τους στίχους από τη Γένεση του Άξιον Εστί «Ένα σημείο Ένα σημείο/ και σ' αυτό πάνω ισορροπείς και υπάρχουν»[40] και παράλληλα την αξία της ισορροπίας του ανθρώπου ανάμεσα στα καλά και άσχημα της ζωής ώστε να αποτιμήσει τη ζωή του όπως λέει και ο Αντιφωνητής στη Μαρία Νεφέλη ως «Μια ζωή πλήρης εν τέλει.»[41]. Η ισορροπία δεν είναι κάτι εύκολο για τον ποιητή «Τα πάντα προσπαθώ προς χάριν του ένα. Ποδήλατο για τρεις. Ή τρεις για τον Βορρά του ανέγγιχτου.»[42], μπορεί μάλιστα να υποδηλώνει την πεποίθησή του στην ύπαρξη του τριαδικού Θεού κατά την οποία το «ανέγγιχτο» είναι το θείο και «τρεις» είναι οι υποστάσεις του στις οποίες η ουσία είναι μία κοινή πραγματικότητα[43] («ένα Ποδήλατο»).

Είναι

φανερός ο εξομολογητικός τόνος που διακατέχει το ποιητικό υποκείμενο «Κάποτε νιώθω να 'μαι ανάμεσα σ' αυτούς που δεν γνώρισα/ ποτέ.»[44]. Για τον νομπελίστα ποιητή « (...) η Ποίηση είναι μια απλή εξομολόγηση, έβλεπα ν' αλλάζει ο ορίζοντας κι ολόκληρο το τοπίο, ακριβώς όπως από την κορυφή ενός νησιού στα δικά μας μέρη όπου, άξαφνα, οι γνώριμες προεξοχές της στεριάς αλλάζουνε σχήμα, σου αποκαλύπτονται ανυποψίαστοι όρμοι και κάβοι, μακρινές ράχες άλλων νησιών, ένας καινούργιος, πιο πλατύς και πιο πλούσιος στην ποικιλομορφία του κόσμος. Κι η κρησάρα της συνείδησης ν' απορρίπτει, όσο που μια μέρα να νιώσεις τον εαυτό σου καθρό και διάφανο, τέτοιο που όλες οι μυστικές σου ροπές τον θέλανε, και που όλες οι συνθήκες γύρω σου συνωμοτούσαν να τον παραλλάξουν. Τόσο δύσκολο, ν' αφήσεις την εποχή σου να σε σφραγίσει, χωρίς να σε παραχαράξει.»[45].

Οι στίχοι στο «Εκ του πλησίον» έργο αφορούν τη ζωή και την αξία της μέσα από την αλήθεια των πραγμάτων «Ωμές τρώνε τις αλήθειες οι άνθρωποι»[46]. Την αλήθεια στα πράγματα αναζητούσε και ο Ελύτης μέσα από την ποιητική γραφή του: «Η αλήθεια βγαίνει χυτή σαν το νιόκοπο άγαλμα μόνον μεσ' από τα καθάρια νερά της μοναξιάς· κι η μοναξιά της πέννας είναι από τις πιο μεγάλες.»[47], μάλιστα ο ίδιος δεν θα ήθελε «για τίποτα στον κόσμο μιαν αλήθεια κατεψυγμένη»[48]. Ο άνθρωπος ενέχει μια προοπτική «Όπως και να το κάνεις, ένα κομμάτι "πάντοτε" στον άνθρωπο θα υπάρχει»[49], είναι η προοπτική του «NYN

ΚΑΙ ΑΙΕΝ»[50] μέσα από τις δυσκολίες της ζωής «Ω δύσβατη, δύσβατη ζωή, από ποιο σοκάκι γίνεται κανείς να σε περάσει!»[51]. Αυτή η προοπτική εμφανίζεται και στη χριστιανική πίστη, όπου η κτιστή φύση του ανθρώπου είναι και η χρονικότητά του που μπορεί να νιώσει κάποιες φορές την εισβολή της αιωνιότητας μέσα του από τον άκτιστο Θεό, την «άχρονη αιωνιότητα»[52]. Είναι φανερό πως η αξία της γέννησης των πραγμάτων στη ζωή εκ του μη όντος ενδιέφερε τον ποιητή «Οι κακοί ποιητές τρέφονται από τα γεγονότα, οι μέτριοι από τα αισθήματα, και οι καλοί από τη μετατροπή του τίποτε σε κάτι. Το εκ του μη όντος ον λογαριάζει.», πολύ περισσότερο ο ίδιος γράφει στα Ανοιχτά Χαρτιά: «Μ' ενδιέφερε το μυστήριο της γέννησης των πραγμάτων μεσ' απ' το βάφτισμά τους στο αναγάλιασμα εκείνο της ψυχής που είναι ο φθόγγος. Η λέξη που λειαινείται, όπως η πέτρα, στα χείλη του λαού· στα χείλη και στα δόντια, κάτι ολόιδιο μ' αυτό που σε παρορμά να πολεμάς ή να ερωτεύεσαι έτσι κι όχι αλλιώς. Εσύ και ο άνθρωπος της ομάδας όπου ανήκεις. Όλοι. Πιστοί, θέλοντας και μη, σ' αυτά τα δέντρα, σ' αυτά τα κύματα, σ' αυτό το φως, σ' αυτή την ιστορία.»[53]. Η εκ του μη όντος δημιουργία είναι κεντρικό θέμα της δογματικής σύμφωνα με την οποία δεν υπήρχε τίποτα ως ύλη ή ουσία πριν τα δημιουργήσει όλα ο Θεός και κάθε δημιούργημά Του είναι ετερούσιο και ανόμοιό Του και συνεπώς κτιστό[54].

(συνεχίζεται)

[39] Οδ. Ελύτης, *Εκ του πλησίον, Ίκαρος*, Αθήνα 1998, σ. 28.

[40] Οδ. Ελύτης, *Το Άξιον Εστί, Ίκαρος*, Αθήνα 212011, σ. 20.

[41] Οδ. Ελύτης, *Μαρία Νεφέλη, Ίκαρος*, Αθήνα 102008, σ. 68.

[42] Οδ. Ελύτης, *Εκ του πλησίον, Ίκαρος*, Αθήνα 1998, σ. 28.

[43] Βλ. Ν. Ματσούκας, *Δογματική και συμβολική θεολογία Β*, Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2009, σ. 90-91.

[44] Οδ. Ελύτης, *Εκ του πλησίον, Ίκαρος*, Αθήνα 1998, σ. 27.

[45] Οδ. Ελύτης, *Ανοιχτά Χαρτιά, Ίκαρος*, 72009, σ. 441-442.

[46] Οδ. Ελύτης, *Εκ του πλησίον, Ίκαρος*, Αθήνα 1998, σ. 31.

[47] Οδ. Ελύτης, *Ανοιχτά Χαρτιά, Ίκαρος*, 72009, σ. 18.

[48] Οδ. Ελύτης, *Ανοιχτά Χαρτιά, Ίκαρος*, 72009, σ. 18.

[49] Οδ. Ελύτης, *Εκ του πλησίον, Ίκαρος*, Αθήνα 1998, σ. 32.

[50] Οδ. Ελύτης, *Το Άξιον Εστί, Ίκαρος*, Αθήνα 212011, σ. 70.

[51] Οδ. Ελύτης, *Εκ του πλησίον, Ίκαρος*, Αθήνα 1998, σ. 33.

[52] Βλ. Ν. Ματσούκας, *Οικουμενική Θεολογία*, Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2005, σ. 148.

[53] Οδ. Ελύτης, *Ανοιχτά Χαρτιά, Ίκαρος*, 72009, σ. 441.

[54] Βλ. Ν. Ματσούκας, *Ο Σατανάς*, Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2005, σ. 42.